

élete 25.-ik évében Budapesten meghalt. Dr. Nyiredy Géza kolozsvári főgymn. tanár unokaöcsesét vesztette benne. — Tartsafalvi *Pálffy Mihály* marosvásárhelyi ügyvéd, az unitarius egyház főtanácsának tagja, életének 65.-ik évében nov. 25.-én megtért őseihez. Halálát mindenekelőtt fájlalják tartsafalvi Pálffy Mihályné, nagyajtai Huszár Zsuzsánna s gyermekei tartsafalvi Pálffy Ilona, Pálffy Gyula, Pálffy Mihály, Pálffy Ákos, Pálffy Jenke, Szabó Dénesné s a Pálffy-, Ugron- és Gálffy-családból számos rokon. — Bölöni *Tana Gyula* m. kir. számtanácsos, számvevőségi főnök, élete 51.-ik s házassága 16.-ik évében nov. hóban Beszterczén meghalt. Tana Sámuel bölöni birtokos fiát s ifj. Tana Sámuel kir. pénzügyigazgató és Tana Albert közs. jegyző testvérüket gyászolják az elhunyt kitünő tisztviselőben.

—————

Szerk. üzenet: L. Ö. A jövő füzetben.

—————

ARANYKÖNYV

Adományok a marosvásárhelyi templom építésére.

(X. közlemény.)

Dr. *Sárány Miklósné* Horváth Ilona 461. sz. gyűjtőívén Maros-Vásárhelyről: Horváth Miklósné Fekete Ilona 25 kor., Tarr Gábor, dr. Csiki Kálmán, Bodolla Ferencz, dr. Fekete Károly 2—2 kor., Muzsnay Pálné, Erzsike, Tarr Gáborné, Gombás Gyuláné, Gombás Gyula, Jeney Kálmáné, Horváth Ferenczné, N. J. 1—1 kor., N. N. és B. Viktor 20—20 fill. Együtt 41 korona 40 fillér.

Biás István ügyvéd újabbi adománya 20 korona.

1—X. közlemény összesen 4244 korona 30 fillér.

Midőn fenti kegyes adományokat hálás köszönettel nyugtázom, felkérem mindazokat, kiknek íveket küldöttünk, hogy gyűjtésüket, illetve elfogadott íveiket, ha üresen is, sziveskedjenek beküldeni, hogy elszámolhassunk.

Maros-Vásárhely, 1908. november 21.-én.

KELEMEN ALBERT S. K.,
lelkész és ideiglenes pénztárnok.

IRODALOM.

Dévay Bíró Mátyás Tanításai. Tanulmány a magyar protestáns theologiai irodalom kezdeteiből. Irta: Révész Imre a kolozsvári ref. theologiai fakultás ny. r. tanára. Kolozsvár, 1915. 179. l. Ára 5 kor.

Ha nem tudnánk semmit arról a családi összeköttetésről, amely Révész Imre, az egykori híres debreceni lekipásztor és kiváló egyháztörténetíró között és a kolozsvári ref. theologiai fakultás jelenlegi fiatal, szorgalmas és nagykészségű tanára között fenn áll: e könyv elolvasása után, mégis ott maradna a lelkünkben az a gondolat, hogy itt a historikus objektivitását különben minden tisztelőre méltó szubjektív érzelmek befolyásolják és zavarják. Író szerint s szerintünk is az első Révész Imre írta „a legrészletesebb, legönállóbb és legtudományosabb monográphiát“ Dévay Bíró Mátyásról. Ennek a monográphiának van egy általánosító tétele, amely így hangzik: „A magyar haza reformatiójának kezdetleges forrását kétségen kívül Luther szellemének hatása indította meg, de a forrás a magyar ajkuaknál tüstént melanchtoni irányzatot vett, majd a helvéták felé tartott s mire folyammá nőtt, egyenesen Kálvin szellemét és irányzatát vette fel.“ „Mi az oka annak“ — kérdi az íj. Révész, — hogy ez a tétel elhangzása óta nem lett egyháztörténelmi tudásunknak „szervesen belétaglalt közkincsévé, magától értetődő, sarkalatos igazságává?“ (1. l.) A félszázaddal ezelőtt elhangzott kijelentésnek „igazoló bizonyága gyanánt“ kívánja most az író a Dévay Bíró Mátyás theologiai irányzatát megvilágítani. (4. l.) Objektív historikusnak szabad-e a főcél helyett ilyen mellékes célt tűzni maga elébe? És a történelmi igazságokat a családi tradíciók homályos szemüvegén keresztül nézheti-e? Ez az egyik körülmény, ami zavarólag hat a kezünk alatti mű olvasásában.

A másik az a végső következtetés, amire író különben nagyon gondos tanulmányai alapján jut. Megállapítja t. i. eredmény gyanánt, hogy „Dévay a hit és élet legfőbb kérdéseiben, a reformatori tanfogalmak leglényegesebbjeiben Luther és Melanchton hű követője“ (165. l.) Kisebb és mellékkérdésekben Zwinglitől, Butzertől, sőt Kálvintól is tanult. (166 s köv. l.) Gondolatunk szerint az író évvel elérte a célját. De aztán, hogy mi lett volna a Dévay vallási iránya, ha későbben születik vagy a Kálvin „Institutió“-jával végző rendszere korábban kialakul, az már igazán nem tartozik a historikus